

Ett strategiskt innovationsprogram med stöd från Energimyndigheten, Vinnova och Formas

Klimatneutrala städer 2030 3.0

En satsning för att stärka förmågan till omställning till klimatneutrala städer 2030

VIABLE CITIES UTLYSNING MARS 2024

Klimatneutrala städer 2030 3.0

Vi måste tillsammans agera snabbt och kraftfullt för att möta klimatutmaningen. Denna satsning ska bidra till att ge ytterligare ökad kraft i klimat- och hållbarhetsarbete i svenska städer med hög ambition i sitt klimatomställningsarbete och ge fler städer i Sverige ökad förmåga att snabba på omställningen för större effekt inom kortare tidsram. Samtidigt innebär klimatomställningen betydande möjligheter till mervinster som bättre hälsa, konkurrenskraft, arbetstillfällen, ett mer inkluderande samhälle och bättre livskvalitet. En ambition med satsningen är vidare att underlätta för städer tillsammans i Sverige och internationellt att kunna dra nytta av varandras lärdomar och erfarenheter.

Vill du bidra till arbetet för att uppnå klimatneutrala städer till år 2030? Nu kan du söka stöd för projekt som kan förstärka och accelerera klimatomställningen i städer på ett sätt som bidrar till ett gott liv för alla inom planetens gränser. Total budget för utlysningen är cirka 120 miljoner kronor, och sista ansökningsdag är den 5 juni 2024.

Om Viable Cities

Utlisningen är en del av Viable Cities, ett program inriktat på systeminnovation för hållbara och klimatneutrala städer. Viable Cities mission är att uppnå Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Viable Cities är ett av 17 strategiska innovationsprogram som får stöd i en gemensam satsning av Vinnova, Energimyndigheten och Formas. Syftet med de strategiska innovationsprogrammen är att skapa förutsättningar för Sveriges internationella konkurrenskraft och hållbara lösningar på globala samhällsutmaningar.

Viable Cities har KTH som värdorganisation och administreras av Energimyndigheten.

Innehållsförteckning

Vad vill vi uppnå med denna satsning?	5
Utlysningen är en del av missionen klimatneutrala städer 2030	6
Vilka projekt kan få stöd?	6
Projektens innehåll och genomförande	8
Förväntade leveranser	10
Klimatkontrakt 2030.....	12
Medverkan i Viable Cities Transition Lab	12
Vem kan söka?	13
Bedömning och bedömningskriterier	14
Bedömning	14
Bedömningskriterier (A) nya pionjärstäder våg 3	15
Bedömningskriterier (B) pionjärstäder våg 1 och 2	16
Så här ansöker du – börja i god tid	18
Vad ska finnas med i ansökan?	19
Vad händer efter att jag lämnat in vår ansökan?	19
Om ni beviljas stöd	20
Om du har frågor.....	20
Bilaga 1 – Strategier för skalning och ökad effekt	21
Bilaga 2 – Vilka aktiviteter kan vi få stöd för?	23
1. Allmänt	23
2. Vilka projektaktiviteter kan vi få stöd för?.....	26
Bilaga 3 – Allmänna villkor för stöd	30
Definitioner	30
1 § Allmänt	30
2 § Koordinators åtaganden vid projekt med flera projektparter	30
3 § Stödberättigande kostnader	31
6 § Underrättelseskyldighet angående finansiering	32
7 § Rapportering och uppföljning	32
8 § Ändringar i projektet	33
9 § Ändring av beslut.....	33
10 § Rätt till resultat.....	33
11 § Granskningsrätt	33

12 § Återbetalning av ej upparbetade medel	34
13 § Sanktioner	34

Vad vill vi uppnå med denna satsning?

Vi måste tillsammans agera snabbt och kraftfullt för att möta klimatutmaningen. Denna satsning ska bidra till att ge ökad kraft i klimat- och hållbarhetsarbete i städer med höga ambitioner för omställningen. Satsningen öppnar upp för fler städer¹ (pionjärstäder och tvillingstäder) att gå före i att snabba på omställningen för större effekt inom kortare tidsram och samtidigt bidra till att hantera multipla kriser.

Just nu pågår i Sverige och i Europa en stark mobilisering kring att ställa om till klimatneutrala och hållbara städer till 2030. För ett resonemang kring vad **klimatneutralitet i städer** betyder, se faktaruta nedan. Detta är en del av det missionsdrivna² arbete som Viable Cities initierat och drivit sedan flera år tillbaka. Utgångspunkten för Viable Cities verksamhet är missionen **Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser**. Missionen innebär att städers klimatomställning ska ske utifrån ett brett perspektiv, där social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet samtidigt beaktas. Såväl rättvis omställning som möjligheter för företag att bygga internationell konkurrenskraft genom att bidra till en snabbare omställning är viktiga perspektiv.

De projekt som finansieras inom denna satsning är en viktig del i att uppnå missionen om Klimatneutrala städer 2030. Viable Cities har tidigare haft två utlysningar där satsningar i först nio (2019) och därefter 23 (2021) kommuner och deras partners fått stöd för att snabba på omställningen. Denna utlysning är en vidareutveckling av tidigare satsningar. Genom denna utlysning skärps ambitionen och fokus är på uppskalning, spridning och replikerbarhet för ökad effekt av klimatarbetet (se bilaga 2 **Strategier för skalning**). Kriterierna för att bevilja medel är annorlunda jämfört med tidigare utlysningar från Viable Cities. Utlysningen siktar på att ytterligare förstärka den gemensamma förmågan till omställning och möta klimatutmaningen i den takt och omfattning som krävs.

Klimatneutrala städer

Det finns många sätt att beskriva innebörden av klimatneutrala städer. Idag finns inte en enhetlig etablerad definition. I princip handlar det om att uppnå ett läge där nettoutsläpp av växthusgaser är noll. Att uppnå klimatneutralitet innebär att minska utsläppen av växthusgaser så mycket som möjligt, men också att kompensera för eventuella kvarvarande utsläpp för att uppnå noll utsläpp. Avsikten med denna utlysning är inte att utgå från en enhetlig definition. Det finns ett omfattande arbete i Sverige och internationellt med olika ramverk för att rapportera kring vilka utsläpp som sker utifrån exempelvis ett kommunorganisatoriskt eller kommungeografiskt perspektiv liksom utifrån konsumtionsbaserade utsläpp som sker någon annanstans. Det är viktigt att vidareutveckla hur mål kan sättas och följas upp, hur utsläpp kan mätas och rapporteras för att kunna följa upp och för att kunna fatta bättre beslut som påskyndar omställningen. Det är också centralt att sträva efter att förmå att höja ambitionen över tid. Detta är en del av arbetet som sker inom Viable Cities i samarbete med partners i Sverige och internationellt. För inspiration kan det vara intressant att bland annat titta på följande beskrivningar:

Ramverk för klimatneutralitet av ICLEI
https://iclei.org/climate_neutrality/

Initiativet Carbon Neutral Cities Alliance
<https://carbonneutralcities.org/>

¹ Med städer avses kommuner tillsammans en bredd av aktörer som verkar i en lokal geografi. I denna satsning är det kommuner som är stödmottagare i form av koordinerande part i konsortiet.

² Läs vidare om Viable Cities kring mission om klimatneutrala städer 2030 på Viable Cities webbplats viablecities.se.

Utlysningen är en del av missionen klimatneutrala städer 2030

För att snabba på klimatomställningen behöver vi arbeta tillsammans på nya sätt på tvärs i samhället. Aktörer i offentlig verksamhet, näringsliv, universitet och forskningsinstitut samt civilsamhälle behöver involveras. Vi behöver också, med utgångspunkt från missionen om klimatneutrala och hållbara städer 2030, skapa en tydlig och långsiktig gemensam riktning i insatser – inklusive investeringar – från lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Sedan 2018 har vi i Sverige arbetat missionsdrivet med klimatomställning i städer

Viable Cities har sedan 2018 varit pionjärer, i Sverige och internationellt, i att använda ett missionsdrivet arbetssätt för att snabba på klimatomställningen i städer utifrån ett systemperspektiv. Satsningen Klimatneutrala städer 2030 och Klimatkontrakt 2030 har mobiliserat hittills 23 kommuner och deras partners samt sex myndigheter på nationell nivå i en kraftsamling för klimatneutrala och hållbara städer.

Sedan 2021 har EU arbetat missionsdrivet med klimatomställning i städer

Hösten 2021 lanserade EU satsningen "Mission 100 climate neutral and smart cities by 2030" som en del i ambitionen med den gröna given, att ställa om Europa till en klimatneutral kontinent till 2050. Viable Cities och många aktörer från lokal till nationell nivå i Sverige är med i denna mobilisering genom ett flertal satsningar, däribland den europeiska plattformen NetZeroCities³ för genomförande av missionen klimatneutrala städer 2030 på EU-nivå. Även på global nivå sker en mobilisering kring klimatomställning i städer, exempelvis genom Mission Innovation: Urban Transitions mission⁴.

Nu förstärks missionsdrivet arbete med klimatomställning i städer ytterligare

Med denna utlysning vill Viable Cities fortsätta vara en inspiratör och tillsammans med städer och andra aktörer i Sverige fortsätta mobiliseringen för att möta klimatutmaningen utifrån missionen om klimatneutrala städer 2030. Arbetet i Sverige för denna mission får ökat momentum med hittills över hundra städer⁵ och många länder över hela Europa som etablerar nationella satsningar liknande Viable Cities för att underlätta för städer att gå före i att ställa om. De projekt som finansieras i denna utlysning ska bidra till att öka den kollektiva omställningsförmågan och ge förutsättningar för snabbare implementering och omställning till klimatneutrala och hållbara städer och samhällen.

Vilka projekt kan få stöd?

Denna utlysning innebär en kraftig uppskalning av Viable Cities arbete med missionsdriven innovation. Idag mobiliserar 23 städer (kommuner och deras partners) och går före för att snabba på klimatomställningen. Ett viktigt instrument som samskapats med kommuner och myndigheter i detta arbete är **Klimatkontrakt 2030** som tydliggör åtaganden från kommuner respektive nationella parter för att realisera programmets mission. Läs mer under avsnitt **Klimatkontrakt 2030**.

³ <https://netzerocities.eu/>

⁴ <https://urbantransitionsmission.org/>

⁵ <https://netzerocities.eu/mission-cities/>

I den här utlysningen erbjuds stöd i två kategorier. Den ena innebär att vi öppnar upp för att **(A) nya pionjärstäder** höjer ambitionen för att snabba på klimatomställningen. Den andra avser **(B) pionjärstäder i våg 1 och 2** som höjer sin ambition för omställning, där en del är att samverka med en eller flera **tvillingstäder**.

Ansökningarna i respektive kategori har delvis olika bedömningskriterier och olika förväntningar på leveranser.

Det är inte möjligt för en kommun att ingå i fler än en ansökan.

Koordinerande part i respektive ansökan måste vara en kommun. Även eventuella tvillingstäder kan enbart vara kommuner.⁶

A. Nya pionjärstäder våg 3 höjer ambitionen i omställningen

I denna kategori avses ytterligare kommuner som i samverkan med en bredd av aktörer vill bli föregångare i att snabba på klimatomställningen till 2030, men som inte ingår bland de städer som sedan tidigare har signerat Klimatkontrakt 2030 under våg 1 och våg 2. Cirka sju nya pionjärstäder med tillhörande projektparter avses finansieras i denna kategori.

Observera att det kommer till viss del att vara olika bedömningskriterier för kategori A och kategori B. Se avsnitt **Bedömningskriterier**.

B. Pionjärstäder våg 1 och 2 höjer ambitionen och kan samverka med tvillingstäder

För att nå missionen klimatneutrala städer till 2030 krävs en genomgripande omställning av hela samhällssystemet och för att uppnå detta behöver vi arbeta på helt nya sätt.

I denna kategori kan pionjärstäder från våg 1 och 2 samverka med tvillingstäder som en väg för uppskalning eller välja att söka på egen hand. Tvillingstäder är ett nytt grepp och bygger på ömsesidigt lärande mellan städer samt att kunna bygga gemensam förmåga att ställa om fortare till klimatneutralitet 2030. Tvillingstäderna kan till exempel dela liknande utmaningar eller möjligheter som pionjärstäderna. Exempelvis kan tvillingstäderna antingen ligga i geografisk närhet eller ha en liknande utmaning eller möjlighet som pionjärstaden kring klimatomställning som innebär att samverkan kan påskynda omställning.

Pionjärstäderna och tvillingstäderna ska etablera ett samarbete kring klimatomställning där det finns förutsättningar för uppskalning. Det kan till exempel handla om gemensamt strategiskt arbete, gemensamma upphandlingar eller konkreta insatser. Det kan även bygga vidare på, och utveckla,

Pionjärstäder – Våg 1 och 2

Pionjärstäder våg 1 och 2 avser de 23 städer som redan har signerat Klimatkontrakt 2030 i en process med årlig revidering och vässade åtaganden och insatser. Följande kommuner kan söka: Borlänge, Borås, Enköping, Eskilstuna, Gävle, Helsingborg, Järfälla, Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Lund, Malmö, Mariestad, Nacka, Göteborg, Stockholm, Skellefteå, Umeå, Uppsala, Växjö, Örebro och Östersund.

Nya pionjärstäder – Våg 3

Här avses ytterligare städer (utöver våg 1 och 2) som vill bli föregångare i att snabba på klimatomställningen till 2030. Här kan kommuner söka som inte ingår bland dem som sedan tidigare har signerat Klimatkontrakt 2030.

⁶ Koordinerande part och eventuella tvillingstäder måste vara en kommun och kan inte vara kommunalägda bolag.

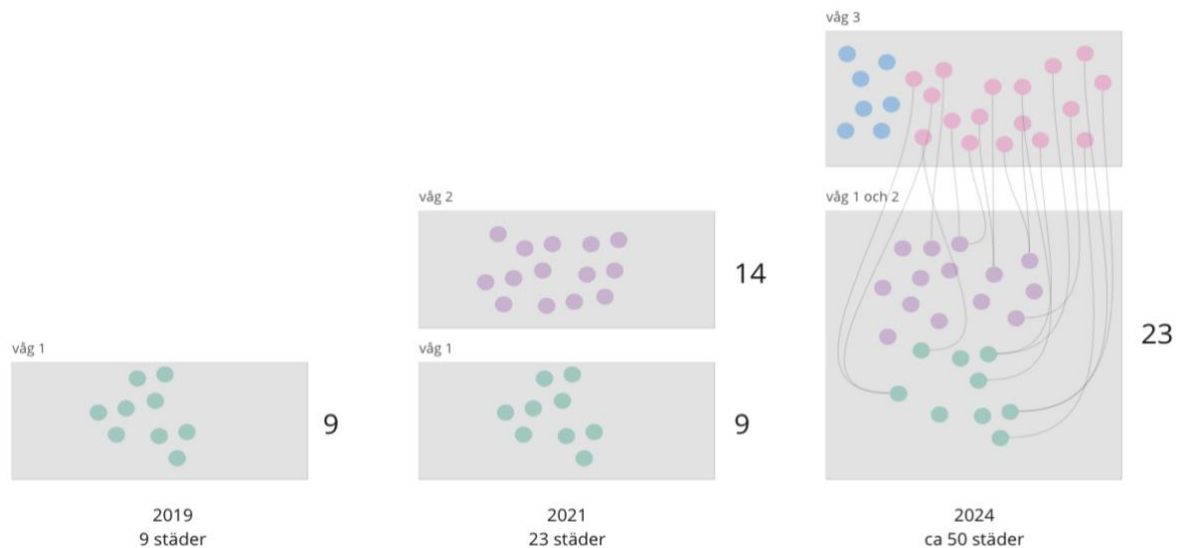

redan befintliga mellankommunala samarbeten (som exempelvis hantering av vatten, avfall, kommunikationer, energi, bostäder, material/logistik, arbetsmarknad, samhällsplanering).

Projektkonsortier som inkluderar tvillingstäder har möjlighet att söka ett högre stödbelopp. En pionjärstad behöver vara koordinator men kan ansöka tillsammans med en eller flera tvillingstäder. Pionjärstäderna kan dock *inte* välja tvillingstäder bland de 23 städerna i våg 1 och 2.

En pionjärstad från våg 1 och 2, ska vara huvudsökande (koordinator) för projektet och eventuella tvillingstäderna är projektparter. Det är obligatoriskt att eventuella tvillingstäder som ingår i konsortiet också har en projektbudget. Upp till 23 projekt avses finansieras i denna kategori. Konsortierna kan alltså innehålla en eller flera tvillingstäder. Se avsnitt 'Vem kan söka?' för krav på konsortiets sammansättning. Samverkan med en eller flera städer uppmuntras och kommer att stödjas inom Transition Lab, men att ha med en eller flera tvillingstäder är inget krav.

Observera att det till viss del är olika bedömningskriterier för kategori A och kategori B. Se avsnitt **Bedömningskriterier**.

Figur: Illustration över framväxten av Klimatneutrala städer 2030 (2024 är en hypotes)

Projektens innehåll och genomförande

Finansieringen ska bidra till en långsiktig strategisk process som ge ökad kraft i det klimat- och hållbarhetsarbete som städer/kommuner bedriver. Vidare ska den öka städernas förmåga att, i samverkan med en bredd av aktörer - inklusive medborgare - snabba på omställningen för större effekt inom kortare tidsram. Det betyder i praktiken att driva transformativ systemförändring med stöd av en tydlig portfölj av insatser, nuvarande och kommande, som alla verkar för missionen klimatneutral stad 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Ett centralt instrument för att koordinera och leverera dessa insatser är Klimatkontrakt 2030. Läs mer i avsnitt **Klimatkontrakt 2030**.

Under projektperioden kommer en obligatorisk gemensam process för samskapande mellan städerna att löpa parallellt med arbetet kopplat till varje stad. Samtliga konsortier som beviljas medel

förväntas delta i denna process, kallad Viable Cities Transition Lab⁷. Transition Lab är en central satsning som syftar till att samskapa en gemensam förmåga att åstadkomma transformativa systemförändringar och ta djärva grepp i syfte att påskynda omställningen i Sveriges städer. Klimatkontrakt 2030 är en bärande del av Transition Lab. Inom Transition Lab finns olika former av stöd för städers klimatomställning som beviljade projekt får möjlighet att ta del av. Läs mer i avsnitt **Medverkan i Viable Cities Transition Lab**.

Utlysningen avser arbete med systeminnovation för transformativ förändring i staden. Stöd kan lämnas till projekt som inom regelverk kring finansiering faller inom det som kallas forskningskategorierna experimentell utveckling samt industriell forskning. För mer information om dessa kategorier samt tillhörande stödnivåer **se bilaga 2**.

Tidsram för projekten

Beslut om vilka projekt som beviljas stöd fattas i november 2024. Projektet kan som tidigast starta den 1 december 2024 och pågå till den 31 oktober 2027. Observera att tidplanen kan komma att ändras.

Projektlängd tre år.

Finansiering per projekt

A. Nya pionjärstäder våg 3 höjer ambitionen i omställningen

Stödbelopp per projekt: upp till 3 milj kr

Högsta tillåtna stödnivå för projektet som helhet: 50 %

Det är upp till konsortiet att bestämma hur projektbudgeten fördelas mellan projektets parter.

B. Pionjärstäder våg 1 och 2 höjer ambitionen och kan samverka med tvillingstäder

Stödbelopp per projekt: upp till 3 milj kr som kan utökas med upp till 4,5 milj kr om konsortiet tvillingstäder.

Högsta tillåtna stödnivå för projektet som helhet: 50 %

Det är upp till konsortiet att bestämma hur projektbudgeten fördelas mellan projektets parter. Observera att samtliga tvillingstäder som deltar i konsortiet måste ha en projektbudget.

Om en tvillingstad finns i konsortiet kan budgeten utökas med upp till 1 milj kr. Om två eller flera tvillingstäder finns i konsortiet kan budgeten utökas med upp till 1,5 milj kr. Ett konsortium kan välja att involvera en eller flera tvillingstäder. Den utökade budgeten kan då fördelas på en eller flera tvillingstäder. Den totala beviljade finansieringen kan därmed maximalt uppgå till 3 miljoner kronor utan tvillingstäder respektive upp till 4,5 miljoner kronor med två eller flera tvillingstäder. Se exempel på scenarier i tabellen nedan.

⁷ Mer information om Viable Cities Transition Lab: <https://viablecities.se/klimatneutrala-stader-2030/transition-lab/>

Exempel på möjliga kombinationer av städer	Stödbelopp upp till	Utökad stödbelopp upp till	Varav budget Transition Lab	Totalt stödbelopp	Total budget inkl samfinansiering (50%) upp till
Kategori A/B Pionjärstad våg 1,2, 3	3 milj		600 000 kr	3 milj	6 milj
Kategori B Pionjärstad våg 1 och 2 + 1 tvillingstad	3 milj	1 milj	600 000 kr +200 000 kr	4 milj	8 milj
Kategori B Pionjärstad våg 1 och 2 + 2 tvillingstäder	3 milj	1,5 milj	600 000 kr +200 000 kr +200 000 kr	4,5 milj	9 milj
Kategori B Pionjärstad våg 1 och 2 + 3 tvillingstäder	3 milj	1,5 milj	600 000 kr +200 000 kr +200 000 kr +200 000 kr	4,5 milj	9 milj

Tabell: Exempel på scenarier för stödbelopp och budget beroende på sammansättning av städer

Förväntade leveranser

Syftet med satsningen är att bidra till en snabbare lokal omställningsresa. Projektfinansieringen ska därför bidra till en långsiktig strategisk process som ger ökad kraft i arbetet med klimatomställning. Fokus ligger på innovation i sättet att leda och styra omställningsarbetet bortom rådigheten hos en enskild organisation och som kräver samverkan lokalt, regionalt, nationellt och internationellt (innovation i governance). Fokus är på insatser som gör verklig skillnad och som skapar en rättvis och inkluderande omställning till klimatneutrala och hållbara städer och samtidigt bidrar till att hantera multipla kriser.

Figuren nedan illustrerar hur den lokala omställningsresan med sikte på missionen innefattar en långsiktig strategisk process som understöds av klimatkontrakt och som innefattar klimatmål, klimatfärdplan och klimatinvesteringsplan.

Figur: Principskiss över viktiga delar i arbetet med att snabba på den lokala omställningsresan

Konsortierna förväntas inrikta arbetet på att leverera följande resultat i samverkan med Viable Cities och övriga städer:

- Ett årligen reviderat **Klimatkontrakt 2030**, signerat av högsta politiska ledningen i staden, som centralt instrument för att koordinera och stödja systeminnovation och snabbare klimatomställning exempelvis genom att testa, implementera, utvärdera och skala upp:
  - nya former för organisering, styrning och ledning i kvadrupel helix (governance)
  - nya samarbetsformer mellan lokal, regional, nationell och internationell nivå
  - nya former för medborgarengagemang/-deltagande
  - nya former för att samordna finansieringen av städers klimatinvesteringar
  - nya sätt att stödja policyutveckling och beslutsprocesser genom kunskapsstöd och digitala verktyg
  - nya sätt att utveckla, implementera, sprida och skala upp nya lösningar med fokus på effekter
  - nya former för reflexivt lärande och kompetensutveckling
- Nya former och processer för att mobilisera en **omställningsarena** med en bredd av relevanta aktörer (från kommunen, annan offentlig verksamhet, forskning, företag samt civilsamhälle, inte minst medborgare) för att snabba på omställning till klimatneutralitet och hållbarhet till 2030, med Klimatkontrakt 2030 som centralt instrument.
- Ett etablerat **omställningsteam**, med mandat och förmåga att påskynda omställningen till den klimatneutrala staden år 2030 utifrån stadens specifika utmaningar. Teamet förväntas arbeta gränsöverskridande såväl mellan kommunala förvaltningar, bolag och strukturer som med en **omställningsarena** med aktörer från forskning, företag och civilsamhälle. Teamet förväntas ha en viktig roll i att arbeta fram och löpande vidareutveckla processer kring klimatkontrakt på flera nivåer för en gemensam och långsiktig riktning av omställningsarbetet. Detta innefattar såväl det nationella arbetet med Klimatkontrakt 2030, processer kring eventuella lokala klimatkontrakt och klimatkontrakt på EU-nivå för de städer som berörs av detta. Processlednings-, digitaliserings-, kommunikations- och finansiell kompetens behöver ingå i omställningsteamet, och arbetet med omställningen behöver ha en framträdande roll i kommunens övergripande insatser.
- En tydlig **portfölj av satsningar som konkretiseras i en färdplan**, som gemensamt stärker förmågan att påskynda omställningen till hållbarhet och klimatneutralitet 2030. Detta arbete ska bygga vidare på och utveckla relevanta satsningar och styrprocesser i det lokala sammanhanget som bidrar till snabbare omställning.
- En **klimatinvesteringsplan** som del av Klimatkontrakt 2030 som omfattar såväl kommunala investeringar som de investeringar som sker utanför den kommunala sektorn och synliggör

Omställningsteam och omställningsarena

Utifrån forskning som bedrivits som en del av arbetet inom Viable Cities har begreppen omställningsteam och omställningsarena etablerats som viktiga delar i att bygga ökad gemensam förmåga till omställning.

Omställningsteam är ett team, med bas i kommunen, som arbetar för att katalysera omställningen tvärs över administrativa och sektoriella gränser. Det handlar om att skifta från traditionell styrning och ledning, inom och mellan organisationer, till så kallad nätverksbaserad styrning bortom rådigheten hos en enskild aktör.

Omställningsarena är en bredd av samverkande aktörer från näringsliv, offentlig verksamhet, högskolor och forskningsinstitut samt civilsamhälle som tillsammans driver omställningen.

mervinster av klimatomställning (exempelvis i form av hälsa, arbetstillfällen, säkerhet, inkludering).

Klimatkontrakt 2030

Klimatomställningen sätter det demokratiska systemet på prov. För att klara den genomgripande omställning som vi behöver på kort tid krävs samarbete mellan medborgare, politiker, företag och tjänstepersoner, på en nivå som aldrig skett förut. Nationell, regional och lokal nivå måste arbeta åt samma håll och tillsammans stötta arbetet för att nå klimatneutrala städer. Och det måste gå fortare.

Klimatkontrakt 2030 är en kraftsamling från svenska städer och den nationella nivån för att snabba på utvecklingen för att klara detta. Det är en överenskommelse mellan städer, myndigheter och Viable Cities där alla parter tar på sig att konkret bidra till att öka takten i klimatomställningen. I varje stad är avsikten att Klimatkontrakt 2030 ska vara ett centralt verktyg som kan mobilisera aktörer och skapa gemensam riktning i stadens klimat- och hållbarhetsarbete och över tid bygga gemensam förmåga att realisera missionen.

Klimatkontrakt 2030 är ett långsiktigt åtagande mellan stad och den statliga nivån och utformas för att möjliggöra nya sätt att samordna och leverera nationellt stöd till innovation, investeringar och policyutveckling. Klimatkontrakt 2030 vidareutvecklas över tid och revideras varje år, både på lokal nivå och på den nationella nivån.

Klimatkontrakten och Viable Cities Transition Lab utformas för att möjliggöra lokal mobilisering - omställningsarenor – av offentlig verksamhet, näringsliv, akademi och civilsamhälle. Ambitionen är att de städer som beviljas finansiering i denna utlysning kan fungera som systemdemonstratorer och samtidigt vara innovationsnav för ytterligare städer och hela regioner.

Tvillingstäderna kommer, liksom pionjärstäderna, att involveras i processen kring Klimatkontrakt 2030. De exakta formerna för detta kommer att utvecklas i nära dialog med Viable Cities och städer.

Medverkan i Viable Cities Transition Lab

Under projektens löptid kommer konsortierna att involveras i Viable Cities Transition Lab som är en central plattform för att stödja kontinuerliga och sammanhållna processer för innovation, samskapande och lärande för klimatomställning i bred samverkan utifrån de behov som identifieras i städernas arbete.

Medverkan i Transition Lab löper parallellt med arbetet kopplat till varje projekt och det lokala omställningsarbetet. Detta ingår som ett gemensamt arbete i samtliga beviljade projekt. Syftet med detta är att ge möjlighet för städerna att identifiera gemensamma behov och möjligheter, dela med sig av kunskap, erfarenhet och utmaningar i respektive stad samt få återkoppling på arbetet som sker i respektive stad med involverade aktörer. Aktörerna förväntas i detta arbete dela erfarenheter, såväl som att skapa lärande för varandra och tillsammans med Viable Cities. Arbetet syftar till att underlätta omställningen lokalt, regionalt och nationellt samt för att ge inspel till hur Viable Cities som program kan utvecklas i kommande steg.

Den koordinerande staden (pionjärstaden) förväntas avsätta 600 000 kr (inklusive samfinansiering) av totalbudgeten till detta arbete. I ansökan behöver medverkan i Transition Lab inte beskrivas, däremot ska dessa 600 000 kr visas i budgetmallen under kostnadsposten Övrigt.

Även tvillingstäderna blir involverade i Viable Cities Transition Lab i former som kommer att utvecklas under arbetets gång. Tvillingstäderna förväntas att både delta och bidra till ett accelererat lärande i nära samspel med Viable Cities och övriga städer.

För respektive tvillingstad förväntas projektconsortiet avsätta 200 000 kr (inklusive samfinansiering) av totalbudgeten till arbete i Transition Lab. I ansökan behöver medverkan i Transition Lab inte beskrivas, däremot ska de 200 000 kr visas i budgetmallen under kostnadsposten Övrigt.

Vem kan söka?

A. Nya pionjärstäder våg 3 höjer ambitionen i omställningen

Minst fyra parter ska stå bakom varje ansökan. Den koordinerande parten ska vara en kommun⁸. Ambitionen i formeringen av konsortier ska vara att stärka den lokala omställningsarenan och bidra till att långsiktigt mobilisera fler aktörer över tid som kan vara drivande i att åstadkomma en snabbare omställning.

Projektconsortiet ska bestå av oberoende aktörer från samtliga följande aktörsgrupper:

1. universitet, högskolor eller forskningsinstitut
2. företag
3. offentlig sektor
4. idéburen sektor (civilsamhällesorganisationer)

Projektparter kan vara juridiska personer, såsom företag, universitet, högskolor, offentliga aktörer, idéburna organisationer och branschorganisationer. Endast aktörer med verksamhet i Sverige kan vara projektparter.

Alla projektparter kan söka stöd inom projektet utifrån de rättsliga förutsättningar som gäller för respektive organisationsform (se Bilaga 3). Högsta tillåtna stödnivå för projektet som helhet är 50 %.

Politisk förankring är ett måste för denna ansökan och ett kriterium i bedömningen av ansökan. För pionjärstäder i våg 3 är stödbrev från den politiska ledningen obligatoriskt (obligatorisk bilaga).

Jämställdhet och mångfald ska beaktas vid sammansättning av projektgruppen, vid val av projektledare och vid projektets genomförande, innehåll, samt i dess mål och effekter.

B. Pionjärstäder våg 1 och 2 höjer ambitionen och kan samverka med tvillingstäder

Den koordinerande parten ska vara en av de 23 kommunerna från våg 1 och 2⁹. Minst fyra parter ska stå bakom varje ansökan. Ambitionen i formeringen av konsortier ska vara att stärka den lokala omställningsarenan och bidra till att långsiktigt mobilisera fler aktörer över tid som kan vara drivande i att åstadkomma en snabbare omställning.

Projektconsortiet ska bestå av oberoende aktörer från samtliga av följande aktörsgrupper:

1. universitet, högskolor eller forskningsinstitut
2. företag

⁸ Koordinerande part och eventuella tvillingstäder måste vara en kommun och kan inte vara kommunalägda bolag.

⁹ Koordinerande part och eventuella tvillingstäder måste vara en kommun och kan inte vara kommunalägda bolag

3. offentlig sektor
4. idéburen sektor (civilsamhällesorganisationer)

Till den koordinerande parten kan knytas en eller flera tvillingstäder. Tvillingstäderna kan i sin tur bestå av ytterligare aktörer från ovanstående aktörsgrupper och som i samverkan med pionjärstaden arbetar för att bygga ökad gemensam omställningsförmåga. Pionjärstäderna och tvillingstäderna ska etablera ett samarbete med skalfördelar till exempel gällande strategiskt arbete, gemensamma upphandlingar. Det kan även bygga vidare på och utveckla redan befintliga mellankommunala samarbeten (inom exempelvis byggd miljö, stadsplanering, vatten, avfall, transporter och mobilitet, energi, material/logistik, arbetsmarknad).

Politisk förankring är obligatoriskt för tvillingstäder i ansökan och är ett kriterium i bedömningen av ansökan. Den politiska förankringen i respektive tvillingstad påvisas genom ett stödbrev som signeras av den politiska ledningen. Detta är en obligatorisk bilaga för ansökan.

För de 23 pionjärstäderna för våg 1 och 2 finns den politiska förankringen redan på plats i form av ett signerat Klimatkontrakt 2030.

Jämställdhet och mångfald ska beaktas vid sammansättning av projektgruppen, vid val av projektledare och vid projektets genomförande, innehåll, samt i dess mål och effekter.

Bedömning och bedömningskriterier

Bedömning

Ansökningarna kategori A och B har delvis olika bedömningskriterier och olika förväntningar på leveranser. Bedömningskriterierna för kategori **(A) Nya pionjärstäder våg 3** respektive kategori **(B) Pionjärstäder våg 1 och 2** presenteras nedan. Inom utlysningen finns budgetutrymme för upp till sju nya pionjärstäder med tillhörande konsortier. Vidare finns budgetutrymme för att bevilja ansökningar för samtliga 23 kommuner med tillhörande konsortier som har möjlighet att söka inom kategori **(B)**, under förutsättning att ansökan bedöms ha hög kvalitet i förhållande till bedömningskriterierna nedan.

Ansökan kommer att utvärderas enligt en given bedömningsprocess som består av följande fyra steg:

1. Kontroll att ansökan uppfyller grundläggande formaliakrav specificerade i utlysningen.
2. Bedömning av experter, där varje bedömare gör en enskild granskning av ett antal ansökningar. Utlåtande samt betyg ges för varje bedömningskriterium. Minst tre experter granskar ansökan.
3. Ett bedömningsmöte för bedömarna där de individuella bedömningarna kompletteras med en dialog kring ansökningarna.
4. Energimyndigheten gör en sammanvägning och slutlig bedömning av ansökningarna där de anlitade bedömarnas utlåtanden och betyg inkluderas.

Experterna agerar rådgivande till Energimyndigheten.

Det är den version av ansökan som du skickat in före utlysningens stängningsdatum som ligger till grund för Energimyndighetens bedömning. Energimyndigheten kan komma att begära att du lämnar

in en komplettering av ansökan om myndigheten finner skäl för det. Energimyndigheten kan också komma att ta en kreditupplysning på sökande företag, projektparter, ägare och styrelse. Kommunikation under handläggningen av din ansökan kommer främst att ske genom Mina sidor.

Energimyndigheten fattar därefter beslut för er ansökan och beaktar då expertgruppens bedömningar och utfallet av de tre bedömningsstegen. Beslutet planeras att fattas tidigast under oktober 2024. Du får kort därefter ett besked av oss om vilket beslut som fattats och med vilka skäl beslutet har fattats.

Utbetalning av stödet sker enligt den utbetalningsplan som finns i beslutet. För mer information om utbetalning, se Allmänna villkor för stöd som följer med beslutet om stöd.

Bedömningskriterier (A) nya pionjärstäder våg 3

I denna kategori avses ytterligare städer som i samverkan med en bredd av aktörer vill bli föregångare i att snabba på klimatomställningen till 2030, men som inte ingår bland de städer som sedan tidigare har signerat Klimatkontrakt 2030 under våg 1 och våg 2.

Potential och nyhetsvärde

Utlysningen avser **systeminnovation för att accelerera klimatomställning i städer**. I detta kriterium bedöms projektens potential i detta avseende.

- Vilken **potential** har projektet att, genom systeminnovation för transformativ förändring i städer, bidra till arbetet mot missionen om klimatneutrala städer 2030?
- I vilken grad är projektet och projektets resultat **nyskapande** i förhållande till befintlig kunskap och befintliga lösningar för att uppnå snabbare omställning?

Relevans för utlysningen

Kriteriet **relevans för utlysningen** omfattar potentialen att leverera det som utlysningen beskriver i avsnitt Förväntade leveranser av projekten och att agera föregångare i att snabba på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer 2030.

- I vilken grad innefattar arbetet årlig revidering av **Klimatkontrakt 2030**?
- I vilken grad bidrar arbetet till att **mobilisera en bredd av aktörer i en omställningsarena, inklusive medborgare**?
- I vilken grad säkerställs att **omställningsteam** ges mandat och kan bygga förmåga att påskynda omställningen utifrån stadens specifika utmaningar?
- I vilken grad ska arbete bedrivas för att ta fram en **portfölj av satsningar som konkretiseras i en färdplan**?

Samhällsnytta

Kriteriet **samhällsnytta** omfattar potentialen att kunna åstadkomma effekter i linje med missionen klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

- I vilken grad är **ambitionen att fungera föregångare** och underlätta för en snabbare omställning för fler aktörer och städer från det lokala till det internationella?

- I vilken grad säkerställs att **insikter och lärdomar sprids** och kan bidra till en snabbare omställning?
- I vilken grad inriktas arbetet på att skapa **ett gott liv för alla i staden inom planetens gränser**, inklusive aspekter kring **rättvis omställning, genus, och mångfald**?

Genomförbarhet

Kriteriet **genomförbarhet** omfattar involverade aktörer och deras samlade kompetens, angreppssättet i genomförandet samt budget.

- I vilken grad utgår **konsortiets sammansättning** från förmågan att långsiktigt stärka den lokala **omställningsarenan**?
- Hur väl säkerställs att **rätt kompetens** finns (inklusive inom processledning, finansiering, kommunikation och digitalisering)?
- I vilken grad involveras universitet och högskolor/forskningsinstitut som **strategiska partners** i omställningsarenan?
- I vilken grad inriktas arbete på att **skapa konkurrenskraft för företag** genom att dessa bidrar till klimatomställningen?
- I vilken grad kommer budget och plan användas som hävstång för att **katalysera ett bredare arbete** med omställning?
- I vilken grad hanteras **jämställdhet** och **mångfald** i konsortiet och beslutsgrupper?
- Har medel allokerats (600 000 kr) i projektbudgeten för medverkan i **Viable Cities Transition Lab**?
- I vilken grad tydliggörs **politisk förankring** inklusive ambitionen från den politiska ledningen att årligen revidera och skriva på Klimatkontrakt 2030? (politisk förankring tydliggörs i bilaga i form av stödbrev).

Bedömningskriterier (B) pionjärstäder våg 1 och 2

I denna kategori behöver den koordinerande parten vara en av de 23 kommunerna från våg 1 och 2. Det finns även möjlighet för den koordinerande parten att samverka med tvillingstäder. Kriterierna i denna kategori sätter ökat fokus på uppskalning och att åstadkomma effekter bortom den enskilda kommunen. Om arbetet kommer att involvera tvillingstäder beskrivs ansökan i förhållande till inriktningen i samarbetet. I detta skede krävs inga detaljer kring hur arbetet kring klimatkontrakt och klimatinvesteringsplaner ska ske i relation till eventuella tvillingstäder.

Potential och nyhetsvärde

Utlysningen avser **systeminnovation för att accelerera klimatomställning i städer**. I detta kriterium bedöms projektens potential i detta avseende.

- Vilken **potential** har projektet att, genom systeminnovation för transformativ förändring i städer, bidra till arbetet mot missionen om klimatneutrala städer 2030?

I vilken grad är projektet och projektets resultat **nyskapande** i förhållande till befintlig kunskap och befintliga lösningar för att uppnå snabbare omställning?

Relevans för utlysningen

Kriteriet **relevans för utlysningen** omfattar potentialen att leverera det som utlysningen beskriver i avsnitt Förväntade leveranser av projekten och att agera föregångare i att snabba på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer 2030. Hur väl beskrivs processen för årlig revidering av **Klimatkontrakt 2030** och hur detta arbete avses koppla till relevanta styrprocesser inom och bortom kommunen?

- I vilken grad innefattar arbetet årlig revidering av **Klimatkontrakt 2030**?
- I vilken grad finns ambitioner att **skala upp omställningsarbetet** för ökad effekt bortom en enskild kommun? Detta kan ske genom samverkan med tvillingstad/-städer eller på andra sätt.
- I vilken grad bidrar arbetet till att **mobilisera en bredd av aktörer i en omställningsarena**, inklusive **medborgare**? Finns ambitioner för ökat medborgardeltagande?
- I vilken grad säkerställs att **omställningsteam** ges mandat och kan bygga förmåga att påskynda omställningen utifrån stadens specifika utmaningar?
- I vilken grad ska arbete bedrivas för att ta fram en **portfölj av satsningar som konkretiseras i en färdplan**, och en **klimatinvesteringsplan** som del av Klimatkontrakt 2030?

Samhällsnytta

Kriteriet **samhällsnytta** omfattar potentialen att kunna åstadkomma effekter i linje med missionen klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

- I vilken grad är **ambitionen att fungera föregångare** och underlätta för en snabbare omställning för fler aktörer och städer från det lokala till det internationella? I vilken grad **höjs ambitionen** i förhållande till omställningsarbetet hittills?
- I vilken grad säkerställs att **insikter och lärdomar sprids** och kan bidra till en snabbare omställning?
- I vilken grad inriktas arbetet på att skapa **ett gott liv för alla i staden inom planetens gränser**, inklusive aspekter kring **rättvis omställning, genus, och mångfald**?

Genomförbarhet

Kriteriet **genomförbarhet** omfattar involverade aktörer och deras samlade kompetens, angreppssättet i genomförandet samt budget.

- I vilken grad utgår **konsortiets sammansättning** från förmågan att långsiktigt stärka den lokala **omställningsarenan**?
- I vilken grad säkerställs att **rätt kompetens** finns (inklusive inom processledning, finansiering, kommunikation och digitalisering)?
- I vilken grad involveras universitet och högskolor/forskningsinstitut som **strategiska partners** i omställningsarenan?
- I vilken grad inriktas arbete på att **skapa konkurrenskraft för företag** genom att dessa bidrar till klimatomställningen?

- I vilken grad hanteras **jämställdhet** och **mångfald** i konsortiet och beslutsgrupper?
- Har medel allokerats (600 000 kr för pionjärstäder och 200 000 kr för respektive tvillingstad) i budgeten för medverkan i Viable Cities **Transition Lab**?
- I vilken grad tydliggörs eventuella **tvillingstäders politiska förankring** inklusive ambitionen att engagera sig i klimatomställningsarbetet från den politiska ledningen? (politisk förankring tydliggörs i bilaga i form av stödbrev)?

Så här ansöker du – börja i god tid

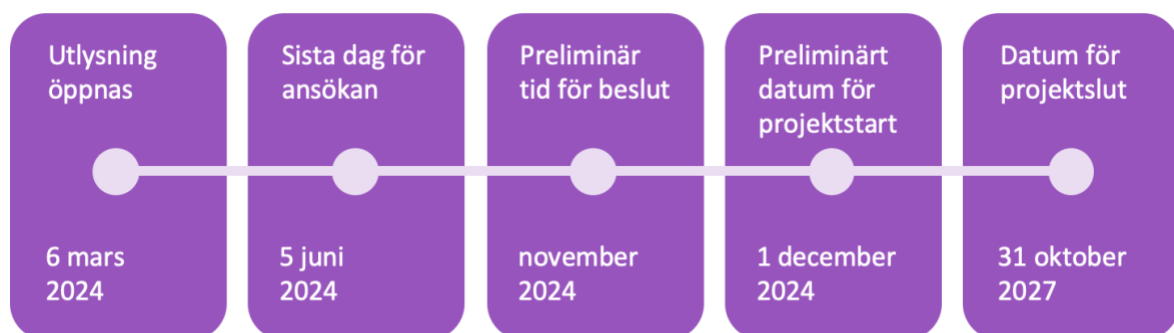
För att underlätta för arbetet med ansökan och handläggningen av den ansökan som lämnas in är det bra att påbörja arbetet i god tid och se till att allt är korrekt och komplett. Följ dessa steg så går handläggningen av din ansökan snabbare:

Använd e-tjänsten ”Finansiering av forskning och innovation” på Mina sidor för att skriva din ansökan (<https://minasidor.energimyndigheten.se>).

- Börja med att ansöka om behörighet att få företräda koordinatören, det vill säga den organisation som ska samordna projektet, som ska ta emot stödet från Energimyndigheten och som ska vidarebefordra stöd till de eventuellt övriga stödmottagare som deltar i projektet. Ansök om behörighet i god tid, eftersom det kan ta ett par dagar att få behörigheten. Du får ett mejl när din ansökan har godkänts.
- När du har fått behörighet till e-tjänsten har du tillgång till formuläret ”Ansökan om finansiering av forskning och innovation”, som du ska fylla i och skicka in. Mer information om vad som ska stå i fälten finns beskrivet i avsnittet **Så här ansöker du**. Observera att projektbeskrivningen ska framgå av ansökningsblanketten och ska inte bifogas som bilaga. Bilagorna ska tydligt komplettera ansökningsformuläret och inte innehålla samma information som ansökningsformuläret.
- Skriv på svenska eller engelska.
- Skriv alltid en sammanfattning på svenska.
- Skriv så att någon som inte är insatt i ämnet kan förstå vad projektet handlar om.

Ansökan ska lämnas in senast 5 juni 2024. Vi erbjuder support fram till kl. 16.00 samma dag.

Följande tider gäller för utlysningen. Observera att tidplanen kan ändras. För aktuella uppgifter, se utlysningens hemsida.

Observera att projektet inte får ha påbörjats innan beslut fattas in, d v s inga medel får upparbetas i projektet innan datum för projektstart.

Vad ska finnas med i ansökan?

Skriv din ansökningstext i fälten på *Mina sidor*. Mer information om vad som ska stå i fälten finns beskrivet i avsnittet **Så här ansöker du**.¹⁰

Projektets titel i ansökan förväntas vara: Klimatneutrala *stadens namn* 2030.

I de fall tvillingstäder finns med i konsortiet förväntas ansökans titel vara Klimatneutrala *pionjärstadens namn, tvillingstads namn, tvillingstads namn* 2030.

Ansökningsblanketten ska åtföljas av projektledarens och andra nyckelpersoners CV om max en A4-sida vardera. Eventuella figurer och bilder som det hänvisas till i texten kan bifogas. Bifogade bilagor, utöver CV, får uppgå till max 4 sidor.

Observera att projektbeskrivningen ska framgå av ansökningsblanketten och inte bifogas som bilaga. Se lista nedan om vilka bilagor som ska bifogas till ansökan.

Bilagor som ska bifogas till ansökan

Följande bilagor är obligatoriska och ska bifogas ansökan på *Mina sidor*:

- **Stödbrev** som tydliggör den politiska förankringen av detta projekt i kommunledningen hos koordinerande kommun inklusive avsikten att signera Klimatkontrakt 2030 (gäller nya pionjärstäder våg 3 samt tvillingstäder). För de städer som har signerat **Klimatkontrakt 2030** behöver dessa inte bifogas till ansökan.
- **CV-bilaga** (i pdf-format) som innehåller CV på max en A4-sida per person för projektledare samt nyckelpersoner
- Utöver dessa kan du bifoga tabeller, figurer och annan grafisk information som är central för projektansökan som inte kan matas in i textfälten i *Mina sidor* som en bilaga att hänvisa till i texten i *Mina sidor*.
- Övriga bilagor kommer inte att beaktas vid bedömning av ansökan.

Vad händer efter att jag lämnat in vår ansökan?

Du får ett besked om att Energimyndigheten tagit emot din ansökan och vilken handläggare som tar hand om ditt ärende.

Din ansökan bedöms av en expertgrupp. Expertgruppen agerar rådgivande till Energimyndigheten. Det är den version av ansökan som du lämnat in före utlysningens stängningsdatum som bedöms.

¹⁰ Se Energimyndighetens [Manual för att ansöka om och hantera beviljat stöd till forskning och innovation via Mina sidor](#)

Inga kompletteringar godkänns efter sista ansökningsdatum, bortsett från sådana som Energimyndigheten uttryckligen ber om.

Energimyndigheten kan komma att begära kompletteringar om behov finns efter att ansökan lämnats in. Det är viktigt att ge snabb återkoppling på dessa förfrågningar om komplettering.

Energimyndigheten gör en kreditupplysning på sökande företag.

Energimyndigheten fattar därefter beslut om din ansökan och beaktar då expertgruppens bedömningar. Beslutet planeras att fattas tidigast i november 2024. Du får kort därefter ett besked om vilket beslut som fattats och motivering till beslutet.

Om ni beviljas stöd

Utbetalning av stödet sker efter en utbetalningsplan som finns beskriven i beslutet som du får skickat till dig. För mer information om utbetalning, se de allmänna villkoren för stöd som skickas ut tillsammans med beslutet om stöd.

Om du har frågor

För frågor om ansökan, kontakta:

Viable Cities:

utlysning@viablecities.se

Energimyndigheten:

Anton Blanck, anton.blanck@energimyndigheten.se, 016-542 06 96

Emina Pasic, emina.pasic@energimyndigheten.se, 016-544 21 89

Teknisk support:

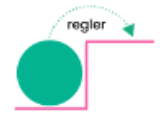

minasidor@energimyndigheten.se, 016-544 22

Bilaga 1 – Strategier för skalning och ökad effekt

Viable Cities arbetar med en ambitiös strategi för skalning som ett avgörande steg för att uppnå missionen. Detta ger svenska och europeiska städer möjlighet att fungera som kontaktpunkter för experiment och systeminnovation. Det handlar om att gå utöver enbart tekniska lösningar och för att kunna åstadkomma transformativa förändringar. Arbetet inriktas på fler olika dimensioner av förändring (t.ex. lagar och regler, finansiering, teknik, data, kultur, medborgarengagemang etc.) för att bygga förmåga till omställning och möjliggöra radikal implementering.

Resonemanget nedan utgår från Viable Cities som program, men är relevant också för ett lokalt och regionalt perspektiv. Det traditionella sättet att se på uppskalning brukar utgå från teknik, produkter och tjänster, processer, affärsmodeller etc. Oftast har uppskalning främst kopplats till kommersialisering av lösningar. Då Viable Cities arbetar med systeminnovation behöver detta synsätt kompletteras med andra former av uppskalning.

Kategorier	Processer
Förstärkning inom ett initiativ Göra initiativets lösning till normallösning – eller göra snabbare	FÖRANKRA SNABBA UPP
Uppskalning utanför ett initiativ Samma lösning i ett liknande eller ett helt annat sammanhang	VÄXA liknande sammanhang REPLIKERA annorlunda sammanhang
Uppskalning utanför ett initiativ En liknande lösning i ett liknande eller ett helt annat sammanhang	ÖVERFÖRA liknande sammanhang SPRIDA annorlunda sammanhang
Förändra bortom ett initiativ Skapa eller leda till förändrade regler och värderingar	SKALA UPP UPPSKALNING PÅ DJUPET

Figur. Ramverk för uppskalningsprocesser för hållbara lösningar baserat på en taxonomi för förstärkningsprocesser ("amplification processes") för hållbara lösningar inom social innovation som formulerats av Lam et al.¹¹

¹¹ Lam, D.P.M., Martín-López, B., Wiek, A. et al. Scaling the impact of sustainability initiatives: a typology of amplification processes. Urban Transform 2, 3 (2020). <https://doi.org/10.1186/s42854-020-00007-9>

Viable Cities skalningsstrategi involverar tre förstärkningsprocesser:

Skala ut via replikering och mekanismer för att engagera städer: För att skala effekten av Viable Cities arbete från 23 till så småningom 290 städer/kommuner inbjuder Viable Cities nya städer som har åtagit sig att gå före för att snabba på omställningen och vara förebilder för att underlätta för många fler att ställa om. Viable Cities kommer även att stödja replikering och anpassning av validerade, lovande lösningar och tillvägagångssätt bland städer i Sverige, Europa och, när det är relevant, globalt. Replikeringen kommer att förstärkas av Viable Cities ramverk för lärande, vilket möjliggör gemensamt lärande mellan städer genom instrument som Transition Lab forum, City lab, etc., och metoder, verktyg och kunskapsunderlag från Viable Cities och det europeiska samarbetet kring missionen om klimatneutrala städer 2030 genom plattformen NetZeroCities.

Uppskalning via policyförändring: Viable Cities stöder policy- och regelförändringar för att påskynda en rättvis klimatomställning genom smart policyutveckling (inklusive policylabb och regulatoriska sandlådor). Programmet bygger vidare på processen för klimatkontraktet och använder lärdomar från smart policyutveckling i Sverige och inom NetZeroCities i Europa för att stödja policy- och regelexperiment i Viable Cities för att leverera policy, styrning och regulatorisk innovation på lokal, nationell och EU-nivå inom nyckelområden för omställning. Viable Cities kommer också att utveckla nya sätt att arbeta med klimatinvesteringar och omriktade finansiella flöden, och implementera systemdemonstratorer som en ny insatsform för klimatomställning som ska bidra till flera dimensioner av förändring samtidigt.

Uppskalning på djupet via förändring av tankesätt: Viable Cities samarbetar med kommuner/städer för att utveckla nya möjligheter som är relevanta för att hantera den komplexa utmaningen med klimatförändringar. Fortsatt arbete inom Viable Cities för att utveckla storytelling, insatser fokuserade på nya former av demokratiska processer, insatser för att tackla konsumtionsbaserade utsläpp och initiativ för att identifiera klimatförändringar och visualisera framsteg i omställningen inklusive de många fördelarna med klimatåtgärder som är avgörande för uppskalning på djupet (exempelvis hälsa, konkurrenskraft, arbetstillfällen, inkludering).

Bilaga 2 – Vilka aktiviteter kan vi få stöd för?

1. Allmänt

1.1 Stöd till företag

Som företag betraktas varje enhet, oberoende av juridisk form, som bedriver ekonomisk verksamhet. Med ekonomisk verksamhet avses att tillhandahålla varor eller tjänster på en marknad.

Hur stort stöd ert företag kan få styrs av EU:s statsstödsregler. Energimyndigheten får lämna stöd i enlighet med förordningen (EU) nr 651/2014¹² samt förordningen (EU) nr 1407/2013¹³. Stödets storlek beror bl.a. på vilka projektaktiviteter ert företag avser att genomföra och i vissa fall även på företagets storlek. I vissa fall gäller en högsta tillåten stödnivå, uttryckt som en procentsats (%) av de stödberättigande kostnaderna, medan i andra fall gäller en högsta tillåten beloppsgräns.

1.1.1 Små och medelstora företag (SMF)

Företagets storlek bedöms enligt reglerna i bilaga I till förordningen (EU) nr 651/2014. Reglerna beskrivs även i EU-kommissionens *Användarhandledning om definitionen av SMF-företag*.¹⁴ Vid bedömning av företagets storlek ska hänsyn tas till antalet anställda, företagets årsomsättning och balansomslutning samt till företagets eventuella förbindelser till andra företag.

För att kunna räknas som ett **litet företag** krävs dels att företaget har färre än 50 anställda, dels att antingen företagets årsomsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år. För att kunna räknas som ett **medelstort företag** krävs dels att företaget har färre än 250 anställda, dels att företagets årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller att företagets balansomslutning inte överstiger 43 euro (se tabell 1).

Tabell 1. Definition av företagets storlek

Storlek	Antal anställda*	Årsomsättning eller balansomslutning**
Småföretag	< 50	≤ 10 milj. €
Medelstora företag	< 250	≤ 50 milj. € resp. ≤ 43 milj. €
Stora företag	≥ 250	> 50 milj. € resp. > 43 milj. €

*) Med anställda avses inte bara löntagare utan även ägare som arbetar i företaget utan att vara anställda och konsulter som befinner sig i en beroendeställning till företaget.

**) Uppgifter från det senast godkända räkenskapsåret beaktas. För att ett tröskelvärde ska anses passerat ska företaget ha haft högre eller lägre värden under två år i rad.

¹² Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187 26.6.2014, s. 1), senast ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2023/1315 av den 23 juni 2023 (EUT L 167, 30.6.2023, s. 1).

¹³ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (EUT L 352, 24.12.2013, s. 1), senast ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2020/972 av den 2 juli 2020 (EUT L 215, 7.7.2020, s. 3).

¹⁴ Handledningen finns tillgänglig på Europeiska unionens publikationsbyråns hemsida

<https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/756d9260-ee54-11ea-991b-01aa75ed71a1/language-sv>

Även företagets relation till andra företag påverkar bedömningen av företagets storlek. Av betydelse är främst företagets ägare och graden av kontroll som andra företag utövar över företaget. Hur ägarförhållanden och graden av kontroll påverkar bedömningen av företagets storlek beskrivs närmare i artikel 3 i bilaga I till förordningen (EU) nr 651/2014 samt på s. 15-23 i kommissionens *Användarhandledning om definitionen av SMF-företag*.

1.1.2 Indirekta kostnader

Stödmottagare som är företag (dvs. bedriver ekonomisk verksamhet) kan inte få stöd för indirekta kostnader från Energimyndigheten. Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, om projektet genomförs i den ekonomiska verksamheten.

1.2 Stöd till aktörer som inte bedriver ekonomisk verksamhet

Stödmottagare som inte bedriver ekonomisk verksamhet kan få stöd med upp till 100 procent av sina stödberättigande kostnader.

1.2.1 Indirekta kostnader

Följande regler gäller för indirekta kostnader när stödmottagaren bedriver icke-ekonomisk verksamhet:

Universitet och högskolor får göra påslag för indirekta kostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar.

Övriga stödmottagare som inte bedriver ekonomisk verksamhet kan få stöd för indirekta kostnader med högst 30 procent på sina stödberättigande direkta kostnader för personal (lön och lönebikostnader). Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, förutsatt att projektet genomförs i den icke-ekonomiska verksamheten.

1.3 Utländska aktörer

För att kunna få stöd från Energimyndigheten krävs som utgångspunkt att sökanden har ett driftställe eller filial i Sverige vid tidpunkten för stödets utbetalning.¹⁵ I övrigt är Energimyndigheten restriktiv med att lämna stöd till aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige. Detta kan ske i undantagsfall om samtliga av nedanstående kriterier är uppfyllda:

Det kan styrkas att de aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige har en unik kompetens som inte finns hos aktörer i Sverige.

Projektet är väsentligt för att uppnå programmets mål.

Det kan ske en tydlig kunskapsöverföring till aktörer i Sverige.

¹⁵ Se artikel 1.5 a) i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Energimyndigheten kan dock välja att inte bevilja stöd till aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige även om samtliga av ovanstående kriterier 1-3 anses vara uppfyllda.

1.4 Finansiering från andra organisationer än Energimyndigheten

När Energimyndighetens lämnar stöd till företag, täcker stödet oftast inte hela kostnaden för de projektaktiviteter som ni söker stöd för. När så är fallet, måste ni antingen själva stå för den resterande kostnaden eller hitta annan privat finansiering för att täcka den resterande kostnaden som Energimyndigheten inte finansierar.

Den delen av era stödberättigande kostnader som Energimyndigheten inte finansierar kallas för samfinansiering. Observera att någon annan aktör än ni själva inte kan samfinansiera era stödberättigande kostnader genom egeninsatser (s.k. in-kind-insatser). Detta beror på att kostnaden för en egeninsats som utförs av en annan aktör inte uppstår hos er, utan hos den andra aktören. Kostnaden för den andra aktörens egeninsats är med andra ord inte en stödberättigande kostnad för er.

Energimyndigheten kan komma att ställa högre krav på samfinansiering av stödmottagande företags kostnader än vad förordningen (EU) nr 651/2014 kräver. Energimyndigheten kan även komma att kräva samfinansiering av aktörer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet (såsom exempelvis universitet, högskolor, kommuner och forskningsinstitut, i den utsträckning arbetet bedrivs inom den icke-ekonomiska verksamheten).

1.4.1 Samfinansiering genom annat statligt stöd

Om ni är ett företag, får samfinansiering av era stödberättigande kostnader inte ske med offentliga (statliga regionala eller kommunala) medel. Detta beror på att det sammanlagda offentliga stödet för samma stödberättigande kostnader inte får överskrida de högsta tillåtna stödnivåer eller belopp som följer av tillämpliga EU-regler.¹⁶ Om ert företag har sökt, erhållit eller planerar att söka stöd från en annan offentlig finansiär för samma kostnader som ni söker stöd för från Energimyndigheten, behöver ni meddela Energimyndigheten om det. Detta är viktigt för att undvika att ni senare kan bli återbetalningsskyldiga för beviljat stöd.

Om ni har tagit emot annat statligt stöd (inklusive regionalt eller kommunalt stöd) för samma kostnader som ni söker stöd för från Energimyndigheten, ska ni ange det som "offentlig finansiering" i ansökningsformuläret.

1.4.2 Samfinansiering genom centralt förvaltd unionsfinansiering

Om ni har sökt, erhållit eller planerar att söka stöd som förvaltas direkt av EU:s institutioner utan inblandning av svenska myndigheter (t.ex. Horisont Europa och Innovationsfonden) för samma kostnader, behöver ni meddela Energimyndigheten om det när ni ansöker om stöd av oss. Detta är viktigt för att undvika eventuell återbetalningsskyldighet, eftersom det sammanlagda stödet från EU:s institutioner och Energimyndigheten för samma stödberättigande kostnader inte får överskrida de högsta tillåtna stödnivåer eller belopp som följer av tillämpliga EU-regler.¹⁷

¹⁶ Se artikel 8.3 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

¹⁷ Se artikel 8.2 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Om ni har tagit emot centralt förvaltnad unionsfinansiering för samma kostnader som ni söker stöd för från Energimyndigheten, ska ni ange det som "offentlig finansiering" i ansökningsformuläret.

2. Vilka projektaktiviteter kan vi få stöd för?

Förordningen (2008:761) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation inom energiområdet ger Energimyndigheten möjlighet att lämna statligt stöd till företag enligt förordningen (EU) nr 651/2014 samt s.k. stöd av mindre betydelse enligt förordningen (EU) nr 1407/2013. Nedan sammanfattas villkoren som gäller för de stödgrunder som Energimyndigheten bedömer som särskilt relevanta i denna utlysning. Stöd till icke-ekonomiska aktörer (dvs. som inte bedriver ekonomisk verksamhet) lämnas för motsvarande aktiviteter enligt 15 § 3 förordningen (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet.

2.1 Stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt

Stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt lämnas enligt 12 § förordningen (2008:761) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation inom energiområdet och i enlighet med artikel 25 i förordningen (EU) nr 651/2014.

2.1.1. Projektaktiviteterna ska ingå i en forskningskategori

Ni kan få stöd för forsknings- och utvecklingsprojekt som i sin helhet ingår i någon eller några av följande forskningskategorier: grundforskning, industriell forskning, experimentell utveckling eller genomförbarhetsstudier. Definitionerna för de olika forskningskategorierna anges i tabell 2 nedan.

Tabell 2. Forskningskategorier i forsknings- och utvecklingsprojekt

Genomförbarhetsstudie	utvärdering och analys av potentialen för ett projekt som syftar till att stödja beslutsprocessen genom att objektivt och rationellt avslöja projektets starka och svaga sidor, möjligheter och risker samt att identifiera de resurser som krävs för att genomföra det, och slutligen utsikterna för att projektet blir en framgång.
Grundforskning	experimentellt eller teoretiskt arbete som i första hand syftar till att förvärva ny kunskap om de grundläggande orsakerna till fenomen och iakttagbara fakta, och som inte syftar till någon direkt kommersiell tillämpning eller användning.
Industriell forskning	planerad forskning eller kritisk analys, som syftar till att förvärva ny kunskap och nya färdigheter för att utveckla nya produkter, processer eller tjänster eller för att markant förbättra befintliga produkter, processer eller tjänster, inbegripet digitala produkter, processer eller tjänster, inom något område eller inom någon teknik, bransch eller sektor (inbegripet men inte begränsat till digitala industrier och digital teknik, såsom superdatorer, kvantteknik, blockkedjeteknik, artificiell intelligens, cybersäkerhet, stordata och molnteknik). Industriell forskning inbegriper skapandet av komponenter som utgör delar av komplexa system, och kan inbegripa byggande av prototyper i laboratoriemiljö eller i en miljö med simulerade gränssnitt till befintliga system och till pilotverksamhet, om detta är nödvändigt för den industriella forskningen, särskilt för allmän teknikvalidering.

Experimentell utveckling

att förvärvande, kombination, utformning och användande av befintliga vetenskapliga, tekniska, näringslivsmässiga och andra relevanta kunskaper och färdigheter i syfte att utarbeta nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster, inbegripet digitala produkter, processer eller tjänster, inom något område eller inom någon teknik, bransch eller sektor (inbegripet men inte begränsat till digitala industrier och digital teknik, såsom superdatorer, kvantteknik, blockkedjeteknik, artificiell intelligens, cybersäkerhet, stordata och molnteknik eller spetsteknologi). Detta kan också inbegripa t.ex. verksamheter som syftar till konceptuell definition, planering och dokumentation av nya produkter, processer eller tjänster.

Experimentell utveckling kan inbegripa utformning av prototyper, demonstration, pilotarbete, testning och validering av nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster i miljöer som motsvarar realistiska driftsförhållanden, där det primära syftet är att göra ytterligare tekniska förbättringar på de produkter, processer eller tjänster som ännu inte är fasta. Detta kan omfatta utveckling av en kommersiellt användbar prototyp eller ett pilotarbete som med nödvändighet är den slutliga kommersiella produkten och som är alltför dyr att producera för att endast användas för demonstration och utvärdering.

Experimentell utveckling inbegriper inte rutinemässiga eller återkommande ändringar av befintliga varor, produktionslinjer, tillverkningsprocesser, tjänster eller andra pågående verksamheter även om dessa ändringar kan innebära förbättringar.

2.1.2 Stödberättigande kostnader

Följande kostnader är stödberättigande om de projektaktiviteter som ni söker stöd för utgör forskning eller utveckling:

- Personalkostnader: forskare, tekniker och annan stödpersonal i den omfattning som de arbetar med projektet.
- Kostnader för instrument och utrustning i den utsträckning och under den tid som de används för projektet. Om instrumenten och utrustningen inte används under projektets hela livscykel anses endast de avskrivningskostnader som motsvarar forskningsprojektets livscykel, beräknade på grundval av allmänt accepterade redovisningsprinciper, vara stödberättigande.
- Kostnader för byggnader och mark i den utsträckning och under den tid som de används för projektet. När det gäller byggnader anses endast de avskrivningskostnader som motsvarar forskningsprojektets livscykel, beräknade på grundval av allmänt accepterade redovisningsprinciper, vara stödberättigande. För mark är kostnader för överlåtelse på affärsmässiga villkor eller faktiska kapitalkostnader stödberättigande.
- Kostnader för kontraktsforskning, kunskap och patent som köps eller hyrs in från externa källor på marknadsmässiga villkor, samt kostnader för konsulttjänster och motsvarande tjänster som används uteslutande för forskningsverksamheten.
- Andra allmänna omkostnader och andra driftskostnader, inklusive kostnader för materiel, förrådsartiklar och liknande produkter, som uppkommit som direkt följd av ett projekt.

2.1.3 Maximalt tillåtna stödnivåer

Hur stort stöd ni som genomför ett forsknings- och utvecklingsprojekt kan få beror bl.a. på vilken forskningskategori projektaktiviteterna bedöms tillhöra och om ni är ett litet, medelstort eller ett stort företag. För de olika forskningskategorierna gäller olika maximala stödnivåer, uttryckt som andel i procent (%) av de stödberättigande kostnaderna.

I tabell 3 anges vilka maximala stödnivåer som gäller för de olika forskningskategorierna.

Tabell 1. Översikt maximala stödnivåer

Forskningskategori	Små företag	Medelstora företag	Stora företag	Icke-ekonomisk verksamhet*
Genomförbarhetsstudie	70 %	60 %	50 %	100 %
Grundforskning	100 %	100 %	100 %	100 %
Industriell forskning	70 %	60 %	50 %	100 %
Experimentell utveckling	45 %	35 %	25 %	100 %

*) Till exempel universitet och forskningsinstitut som bedriver icke-ekonomisk verksamhet

När projektaktiviteterna utgör **industriell forskning** eller **experimentell utveckling** kan dessutom ett tillägg på 15 procentenheter lämnas om

projektet omfattar faktiskt samarbete

resultaten från forskningsprojektet ges omfattande spridning genom konferenser, offentliggörande, databaser med öppen åtkomst eller fri programvara med öppen källkod, eller

stödmottagaren åtar sig att i god tid tillhandahålla licenser för forskningsresultat från understödda forsknings- och utvecklingsprojekt som skyddas av immateriella rättigheter, till marknadspris och på icke-exklusiv och icke-diskriminerande grund för användning av berörda parter i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Med **faktiskt samarbete** avses samarbete mellan minst två oberoende parter för utbyte av kunskap eller teknik eller för att uppnå ett gemensamt mål baserat på arbetsdelning, varvid parterna gemensamt definierar räckvidden för samarbetsprojektet, bidrar till dess genomförande och delar dess risker och resultat. En eller flera parter kan stå för hela kostnaden för projektet och därmed befria andra parter från de ekonomiska riskerna med projektet. Kontraktsforskning och tillhandahållande av forskningstjänster betraktas inte som samarbetsformer.¹⁸

Ett projekt anses omfatta faktiskt samarbete om samarbetet sker

mellan företag, av vilka minst ett är ett litet eller medelstort företag, eller genomförs i minst två medlemsstater, eller i en medlemsstat och i ett land som är avtalslutande part i EES-avtalet, och inget enda företag står för mer än 70 % av de stödberättigande kostnaderna, eller

¹⁸ Artikel 2.90 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

mellan ett företag och en eller flera organisationer för forskning och kunskapsspridning, om den senare står för minst 10 % av de stödberättigande kostnaderna och har rätt att offentliggöra sina egna forskningsresultat.

Den sammanlagda stödnivån för företag för projektaktiviteter som utgör **industriell forskning** eller **experimentell utveckling** får dock inte överstiga 80 procent av företagets stödberättigande kostnader.

Bilaga 3 – Allmänna villkor för stöd

De villkor som gäller för beviljade projekt kommer att framgå av Energimyndighetens beslut om beviljat stöd. Nedan ges en beskrivning av villkoren.

Definitioner

Med *stödmottagare* avses i dessa villkor den organisation eller de organisationer som enligt Energimyndighetens beslut tar emot stöd från Energimyndigheten.

Vid projekt med flera deltagande organisationer avses med *projektpart* de organisationer som deltar i projektet (dock ej organisationer som utför konsultuppdrag för stödmottagarens räkning).

Vid projekt med flera projektparter avses med *koordinator* den projektpart som samordnar projektet, tar emot stödet från Energimyndigheten och som vidarebefordrar stöd till övriga stödmottagare som deltar i projektet i enlighet med Energimyndighetens beslut.

1 § Allmänt

Stödet beviljas för att finansiera genomförandet av det projekt som anges i Energimyndighetens beslut om stöd.

Stödmottagarna har rätt till beslutade medel endast om Energimyndigheten får erforderliga medel från regeringen.

Stödmottagaren ska finansiera den del av kostnaderna som inte täcks av stödet från Energimyndigheten med egna medel eller med medel från annan finansiär. Stödmottagaren ansvarar för finansiering av kostnadsökningar som uppstår under projekttiden.

Vid all presentation av projektet ska det anges att arbetet utförts med stöd från Energimyndigheten (namnet återges på engelska med Swedish Energy Agency).

2 § Koordinators åtaganden vid projekt med flera projektparter

Vid projekt med flera projektparter har koordinatören följande åtaganden, utöver vad som gäller för samtliga stödmottagare. Det åligger koordinatören

- att ha behörighet att företräda övriga stödmottagare avseende projektet i förhållande till Energimyndigheten
- att ta emot Energimyndighetens utbetalning av stöd
- att överföra Energimyndighetens stöd till övriga stödmottagare i enlighet med myndighetens beslut om stöd
- att på Energimyndighetens begäran styrka hur varje utbetalning har fördelats mellan de olika stödmottagarna
- att omgående till övriga stödmottagare vidarebefordra Energimyndighetens beslut, ändringsbeslut och annan för stödmottagare relevant information från Energimyndigheten
- att under projekttiden rapportera enligt Energimyndighetens beslut och anvisningar i enlighet med 7 §

- att säkerställa att Energimyndigheten omedelbart underrättas om sådana omständigheter uppstår som framgår av 8 §
- att ansöka om ändringar i projektet i enlighet med 8 §.

3 § Stödberättigande kostnader

3.1 Allmänna krav

Med stödberättigande kostnader menas de kostnader som stödet från Energimyndigheten beräknas på. Vilka kostnader som är stödberättigande i ett projekt och hur stor andel av dessa kostnader som stödmottagaren kan få stöd för beror på vilken stödgrund Energimyndigheten har fattat sitt beslut om stöd mot. Stödgrunden framgår av Energimyndighetens beslut.

- För att en kostnad ska vara stödberättigande gäller dessa allmänna krav:
- Kostnaden ska vara skälig.
- Kostnaden ska ha uppkommit för genomförandet av projektet.
- Kostnaden ska vara faktisk och reviderbar, vilket innebär att den ska kunna återfinnas i stödmottagarens bokföring. En stödmottagare kan till exempel inte få stöd för arbete som utförs utan lön. Kostnaden får inte heller vara uppskattad.
- Kostnaden ska bäras av stödmottagaren, vilket innebär att en stödmottagare bara får ta upp sina egna bokförda kostnader.
- Kostnaden ska vara fastställd i enlighet med god redovisningssed.
- Kostnaden ska ha uppkommit i projektet och under den projekttid som framgår av beslutet. Kostnader som uppkommit före eller efter den i beslutet angivna projekttiden är inte stödberättigande.
- I stödmottagarens bokföring ska projektkostnaderna vara redovisade på ett sådant sätt att de går att särskilja från stödmottagarens övriga transaktioner.

3.2 Särskilt om lönekostnader

Direkta kostnader för personal (bruttolön och lönebikostnad) ska redovisas som lönekostnader i den omfattning som dessa personer arbetar i projektet. Med lönebikostnader avses sociala avgifter enligt lag, obligatoriska pensionsavsättningar, obligatoriska försäkringar och avgifter samt semesterersättning. Lönekostnaden ska vara reviderbar. Tidsredovisning ska kunna visas upp på begäran av Energimyndigheten.

Stödmottagare som är universitet och högskolor kan få stöd för direkta lönekostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar.

För *övriga stödmottagare* (som inte är universitet eller högskolor) gäller att de totala stödberättigande lönekostnaderna kan uppgå till en genomsnittlig kostnad om maximalt 800 kr/timme. Kostnaden ska i enlighet med de allmänna kraven i 3.1 vara faktisk, vilket innebär att kostnaden *inte* får vara en schablon. Det innebär att om de faktiska lönekostnaderna är högre än 800 kr/timme, är högst 800 kr/timme stödberättigande. Omvänt gäller att om de faktiska kostnaderna understiger 800 kr/timme, ska de lägre, faktiska kostnaderna tas upp. Genomsnittlig kostnad betyder att om en stödmottagare har flera personer med olika lönenivåer som arbetar i projektet, får den genomsnittliga lönekostnaden uppgå till högst 800 kr/timme för att vara stödberättigande. Beräkningen ska göras utifrån de totala faktiska lönekostnaderna delat med totalt antal timmar nedlagda i projektet. Om resultatet vid beräkningen överstiger 800 kr/timme, ska lönekostnaderna minska vid redovisning till Energimyndigheten.

3.3 Särskilt om indirekta kostnader

Indirekta kostnader (overhead-kostnader) är allmänna omkostnader som inte uppkommer som en omedelbar följd av projektet under projekttiden. Detta gäller t.ex. löner och arvoden till personal som inte arbetar specifikt med projektet (såsom personal som arbetar med ekonomi eller administration som inte är projektspecifik), kontorsmaterial och IT-system.

Stödmottagare som är universitet och högskolor kan få stöd för indirekta kostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar.

Stödmottagare som inte bedriver ekonomisk verksamhet kan få stöd för indirekta kostnader med högst 30 % på sina stödberättigande direkta kostnader för personal (lön och lönebikostnader). Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, förutsatt att projektet genomförs i den icke-ekonomiska verksamheten och att stödmottagaren tydligt särskiljer sin icke-ekonomiska verksamhet, dess kostnader och finansiering från sin ekonomiska verksamhet.

Stödmottagare som är företag (stödmottagare som bedriver ekonomisk verksamhet) kan inte få stöd för indirekta kostnader. Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, om projektet genomförs i den ekonomiska verksamheten.

3.4 Särskilt om konsultkostnader

Ersättning till personer som inte är anställda av en stödmottagare ska redovisas som köpta tjänster (konsultkostnader). Ersättning för köpta tjänster ska vara marknadsmässig. Projektpart får inom projektet inte vara underleverantör till annan projektpart.

4 § Utbetalning av bidrag

Utbetalningsplanen framgår av beslutet om stöd. Utbetalning av bidrag sker utan föregående rekvisition om inte annat framgår av beslutet. Bidraget täcker mervärdesskatt endast då denna uppkommer som nettokostnad hos stödmottagaren. Stödmottagaren ska skicka in verifikationer för de redovisade kostnaderna om Energimyndigheten begär det. Energimyndigheten har rätt att hålla inne utbetalningar av stöd om stödmottagaren inte har arbetat upp minst 90 procent av tidigare utbetalda medel i samma projekt.

5 § Arbetsgivarförhållanden

Energimyndigheten är inte arbetsgivare eller uppdragsgivare för stödmottagaren eller annan som denne anlitar för projektet. Energimyndigheten gör således inte avdrag för skatter, socialförsäkringsavgifter, etc.

6 § Underrättelseskyldighet angående finansiering

Stödmottagaren ska omgående underrätta Energimyndigheten om stödmottagaren ansöker om eller får medel för projektet från annan finansör än Energimyndigheten. Detta gäller även andra ändringar av finansieringen av projektet jämfört med vad som framgår av Energimyndighetens beslut om stöd.

7 § Rapportering och uppföljning

Rapportering och uppföljning ska ske i enlighet med Energimyndighetens anvisningar och beslut om stöd.

Om projektpart enligt beslutet får medel motsvarande tre miljoner kronor eller mer från Energimyndigheten ska revisorsintyg från auktoriserad eller godkänd revisor avseende denna projektpart bifogas slutredovisningen. För kommun, landsting, statliga myndigheter, universitet och högskola accepteras revisorsintyg från internrevisor. Revisorsintyg ska även bifogas slutredovisningen om Energimyndigheten så särskilt begär. Genom intyget ska revisor bekräfta att i slutredovisningen redovisade kostnader för projektparten hämtats ur dennes bokföring, att kostnaderna har uppkommit under den projekttid som framgår av beslutet, att kostnaderna är verifierade (styrkta) och att projektpartens redovisningsrutiner är utformade i enlighet med god redovisningssed.

8 § Ändringar i projektet

Stödmottagaren ska i förväg skriftligen ansöka hos Energimyndigheten om att få göra ändringar inom den genomförande- och kostnadsplan som framgår av Energimyndighetens beslut om stöd. Detta gäller t.ex. byte av projektledare, byte av stödmottagare, ändrad projekttid, ändring i genomförandet eller anstånd med rapportering till Energimyndigheten. Förskjutningar accepteras mellan kostnadslagen inom den kostnadsplan som framgår av Energimyndighetens beslut upp till och med tio (10) procent. Stödmottagaren ska ansöka hos Energimyndigheten om ändringar som överstiger tio (10) procent om beloppet är större än 50 000 kronor.

Stödmottagaren ska omgående skriftligen underrätta Energimyndigheten om projektet avbryts eller försenas, om stödmottagaren kommer på obestånd eller om annan omständighet av väsentlig betydelse inträffar. Stödmottagaren ska även omgående anmäla namn- och adressändring till Energimyndigheten.

9 § Ändring av beslut

Ändringar eller tillägg till Energimyndighetens beslut om stöd ska upprättas skriftligen av Energimyndigheten för att gälla.

10 § Rätt till resultat

Stödmottagaren eller resultatens rättsinnehavare har nyttjanderätt över projektresultat som uppkommer inom projektet. Projektresultaten får överlåtas eller upplåtas till annan. Stödmottagare får dock inte överlåta eller upplåta projektresultat, eller på annat sätt vidta någon åtgärd, som medför att det blir fråga om indirekt statligt stöd.

11 § Granskningsrätt

Energimyndigheten eller annan som Energimyndigheten utsett (t.ex. auktoriserad revisor) har rätt att följa arbetet och ta del av handlingar som innehåller uppgifter om t.ex. den tekniska och ekonomiska utvecklingen av ett projekt. För att möjliggöra granskning har Energimyndigheten rätt att utfärda särskilda anvisningar för redovisning.

Energimyndigheten har rätt att följa upp avslutat projekt genom att begära uppföljningsrapport som ska utformas och inges enligt Energimyndighetens anvisningar. Sådan rapport kan begäras in vid tre tillfällen inom en tioårsperiod räknat från datumet för projektslut.

12 § Återbetalning av ej upparbetade medel

Beviljade och utbetalda medel som inte har förbrukats av stödmottagaren ska återbetalas till Energimyndigheten. Efter inlämnande av ekonomisk slutredovisning meddelar Energimyndigheten om återbetalningsskyldighet föreligger och med vilket belopp.

13 § Sanktioner

Energimyndigheten får besluta att ett beviljat stöd helt eller delvis inte ska betalas ut om

1. den som ansökt om stöd genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att stödet beviljats felaktigt eller med för högt belopp,
2. stödet av något annat skäl har beviljats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta, eller
3. villkoren för stödet inte har följts.

Stödmottagaren är återbetalningsskyldig om någon av de grunder som anges i punkterna 1–3 ovan föreligger. Energimyndigheten kan då komma att helt eller delvis kräva tillbaka stödet jämte ränta enligt räntelagen (1975:635).

Vid det fallet att stödet från Energimyndigheten utgör olagligt statligt stöd, är stödmottagaren skyldig att betala tillbaka stödet om återbetalning inte får underlåtas enligt EU-rätten. Detta framgår av 3 § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Statens energimyndighet ska då i enlighet med samma lag återkräva stödet jämte ränta från utbetalningsdagen.

Energimyndigheten kan hålla inne utbetalningar av stöd tills vidare om myndigheten överväger men ännu inte har beslutat om sanktioner. Myndigheten kan också välja att inte betala ut stöd om utredning av sanktioner gentemot samma stödmottagare pågår i ett annat projekt som Energimyndigheten finansierar.